

НОВИТЕ МЕДИИ И ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Лилия Цв. Лозанова

NEW MEDIA AND INCLUSIVE EDUCATION

Lilia Cv. Lozanova

ABSTRACT: In the modern world the formation of the growing up generation takes place in global and media saturated space. The philosophy of inclusive education focused on personal development is related to modern technologies and dynamic media environment. In the context of this education, the growing up generation should be included to the achievements of our civilization defined as media by futurists and thinkers. In this new paradigm of inclusion postmodern reality which is global as well as informational the driving forces of personal development must be discovered.

KEYWORDS: inclusive education.

Изследването е финансирано по проект № РД-08-82/03.02.2017 г. от параграф на фонд „Научни изследвания” на ШУ „Епископ Константин Преславски”.

В средства за масова комуникация и Интернет са концентрирани огромни информационни масиви, чиито потенциал може да бъде използван за обучение. Ресурсите и характеристиките новите медии позволяват не само да се повиши интереса на обучаемите към учебния материал, но и да бъде представен атрактивно, така че да се провокира познавателния интерес, да се надграждат знания и умения. В Интернет (глобалната медия), са позиционирани необхватни данни, които могат да бъдат прилагани от учителите за работа с надарени деца, за развитие на интересите на учениците по всички възможни теми и учебни предмети.

В тази насока е и смисълът на принципа на приобщаващото образование, насочено към подкрепа за личностното развитие на всеки ученик.

В Наредбата за приобщаващо образование и Държавният образователен стандарт е изяснена същността му и основите направления, в които се разгръщат конкретните дейности на компетентните институции. В нормативния акт приобщаващото образование се дефинира като „процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и на разнообразието от потребности на всички деца и ученици чрез активиране и включване на ресурси, насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата и учениците във всички аспекти на живота на общността [3].

Приобщаването не се отнася само до обучение на деца с увреждания, то се отнася до качествени условия за обучение на всички деца. Деветте водещи принципа на приобщаващото образование, възприети от Алианса за приобщаващо образование през март 2002 г., са основани на главния принцип на уважение към всеки индивид:

1. Човек е ценен независимо от неговите способности или от неговите постижения.
2. Всяко човешко същество е способно да чувства и да мисли.
3. Всяко човешко същество има правото да общува и да бъде чуто.
4. Хората се нуждаят един от друг.
5. Истинското образование може да се случи единствено чрез истински взаимоотношения.
6. Всички хора се нуждаят от подкрепа и приятелско отношение от хора на своята възраст.
7. Прогрес в ученето се постига чрез надграждане на това, което човек може да прави, а не на това, което не може.
8. Различията внасят здравина в отношенията в обществото.

9. Сътрудничеството е за предпочитане пред конкуренцията [6].

Друг ключов термин в нормативните актове е «личностното развитие». Според Центъра за приобщаващо образование «личностното развитие на всеки човек е резултат от взаимодействията между него и неговото социално обкръжение» [8], като тук може да бъде включена и медийната среда, която заобикаля подрастващите.

Така се стига до основния въпрос свързан с темата на настоящата статия - възможностите на медиите и Интернет за личностното развитие и образование. Трябва да се има предвид, че „достъпът до образование не трябва да означава единствено достъп до учебно съдържание (което е лесно достъпно и без официално записване в учебно заведение), това трябва да означава достъп до богата учебна среда, която дава възможност за взаимодействие и свързаност [1].

Възможностите на т. нар. нови медии може да бъде използвани в различни насоки, коментирани в чл. 181 на Наредбата за приобщаващо образование - за организиране на заниманията по интереси и „за развитие на способностите и на компетентностите на децата и учениците, за изява на дарбите им в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравното образование, както и за придобиване на умения за лидерство” [3].

Както беше посочено, в образователния потенциал на модерните масмедии може да бъде използван от учителите за допълване, надграждане и обогатяване на учебния материал. Причината е очевидна – в 21. век училището не е единствения източник на знания. Значителна част от информацията по която и да било тема, първоначално учениците я получават от глобалната мрежа или медиите.

Вторият аргумент е, че новите медии притежават няколко основни предимства – те са атрактивни и привлекателни за младите. Основни техни характеристики са цифровизация, интерактивност, асинхронност, мултимедийност, дигиталност и специфично адресиране (narrowcasted), които ще бъдат изяснени по-нататък.

Поради това, тези техни предимства се използват от години в учебния процес и в извънкласни форми в редица европейски страни. В тази връзка Центърът за приобщаващо образование изтъква огромната роля на медийната грамотност за приобщаването на обучаемите към посмодерната култура, като представя и два примера на добри практики.

Първият пример е дългогодишната връзка между филмова индустрия и министерството на образованието в Дания. Тя започва през 1972 година с Национален закон за филмовата индустрия (преработен през 1982 г.), който цели да гарантира „правото на децата да изпитат художествено отражение на житейската действителност“.

Датският филмов институт (DFI) съхранява тези отношения, като осигурява филми и подобни образователни материали за класните стаи и помага на учителите да подобрят своите методи на преподаване. Предлага разнообразие от образователни дейности, сред които три са водещи - Програмата School Cinema, Filmcentralen, FILM-X.

Filmcentralen е онлайн стрийминг на филми за училища. Около 90% от училищата са абонираны за тази филмова услуга, която предлага около 1600 филма, предимно късометражни фантастики и документални филми. Filmcentralen също така осигурява учебни материали и учебни ръководства [4]. Стрийминг медия (на английски: streaming media) е метод за предаване на данни, използван обикновено за мултимедийни файлове. Познат е още и като предаване на видео на живо, а даденото съдържание, което се предава по този начин, обикновено се нарича видео поток на живо [7].

Програмата School Cinema използва местните кина като класна стая. В момента включва 120 кина и обхваща 80% от общините в страната, облагодетелствайки 235 000 участници ежегодно. Всички филми вървят с безплатен образователен материал.

Компютърно-базираното интерактивно филмово студио в Копенхаген FILM-X дава възможност на децата сами да разберат как се създава един филм и да изпробват различни роли като режисьор, актьор или филмов монтажист.

Вторият пример е успешната дейност на френския център за медии и информация CLEMI, който отговаря за медийното образование в страната. Целта на центъра е да въоръжи учениците с умения, които ще ги направят компетентни в разчитането на информация и изображения, които ще изострят тяхното критично мислене и най-накрая ще ги научат как да формират и да изразяват мненията си отговорно.

CLEMI предоставя възможности за обучение и образователна подкрепа на учителите от началното и средното образование. Той също така осигурява достъп до богата галерия с ресурси, където учителите могат да намерят публикации, документални филми, учебни материали и видеоклипове.

Освен това учителите могат да намерят ръководства за създаване на медии, вестници, блогове и уеб страници или дори уеб радио заедно с техните ученици. Това е чудесна възможност учениците да развият умения за медийно производство и впоследствие да развият своите езикови умения, техники за информация и комуникация, граждански компетенции и инициативност.

През 2016 г. CLEMI организира събитието La Journée du Direct, където учениците имаха възможност да създадат новини под формата на текст, изображения, звук и видео. За 2017 г. CLEMI подготвя годишната Образователна седмица на пресата и медиите в училищата (la Semaine de la presse et des médias dans l'école), която се провежда от 20 до 25 март [4].

Нови медии (англ. Newmedia) е термин с широко съдържание, който се появява в началото на 90-те години на XX в., за да отрази промените в медийната среда, настъпващи под влияние на компютърните технологии. В обхвата му попадат множество различни явления и практики, възникващи в резултат на динамичното развитие на тези технологии: CD и DVD, компютърни игри, интернет, уеб сайтове, блогове, социални мрежи, чат, електронна поща и т.н.; според някои мнения тук се включват и мобилните телефони.

До момента терминът е обект на дебати тъкмо защото границите и обхватът му трудно могат да бъдат точно определени [84].

За Р. Маринов „нова медия“ е основен термин за обозначаване на различни форми на електронна комуникация, базирани на компютърни технологии. Терминът има отношение и към старите медийни форми, като вестници и списания, които представят класически текст и графика в нова компютърно мрежова среда [2].

През 1954 г. понятието за пръв път е употребено от специалиста по комуникации Маршал Маклуън. Той футуристично си служи с него, говорейки за комуникационни технологии като електронно събиране на информация и глобален обхват. Терминът се налага през 90-те години на XX век, когато започва да се използва за всеобхватно описание на нововъзникващите цифрови технологии.

Така в течение на технологичните иновации, се налага разбирането, че новите медии са свързани с компютризирани, интерактивни, компресирани и пространствено сближаващи технологии. В този смисъл Б. Хаджиев определя като основни техни характеристики цифровизация, интерактивност, асинхронност, мултимедийност, дигиталност и специфично адресиране (narrowcasted):

– *Дигиталност*. Цифровизацията е ключът към мултимедийното комбиниране на текст, изображение, звук в двупосочен канал за комуникация.

– *Интерактивност*. В някои случаи думата се употребява като синоним на двупосочен, но само някои интерактивни медии са двупосочни в същия смисъл както междуличностната комуникация. Социалните медии Фейсбук и Туитър може да бъдат описани и по този начин.

– *Асинхронна комуникация*. Възможността на потребителите „да променят времето“, чрез използване на цифрови видеозаписи и интернет видео обезмислят идеята за едновременност, защото могат да ги гледат, независимо от момента на първоначалното му излъчване. Накратко, ситуации, при които няма едновременност, са примери за асинхронна комуникация.

– *Специфично адресиране.* При новите медийни технологии е практика адресиране на съдържанието към по-малки аудитории. Резултатът е, че специфичното адресиране насочва комуникационните канали към подгрупи от аудиторията.

Новите медии улесняват интерактивната комуникация в глобален мащаб, това води до създаването на малки групи, споделящи общи ценности, които се самоорганизируют в Интернет.

– *Мултимедийност.* Обединяване на технологиите, с цел нарушаване на конвенционалното разграничение на каналите за комуникация, така че да е възможно да се избира между начините на представяне. Напремер онлайн вестници публикуват последната скандална история, но включват връзки към допълнителни източници, като например анимирани графики, видео, анкети и групови дискусии, в които потребителят може да изрази своето мнение [5].

В заключение, добрите практики на редица европейски страни сочат, че приложението на образователния потенциал на медиите има дългогодишни резултати. Медийното пространство, което заобикаля подрастващите и е фон на ежедневието им, трябва да се превърне в приобщаваща образователна среда, с ресурси за подкрепа на личностното им развитие.

References:

1. Koleva, N. Avtoreferat Ekopnata rabota v sreda ns smeseno obuchenie, Shumen, 2016
2. Marinov, R. razvitie na novite medii I praktiki. <http://ebox.nbu.bg/prob12/index.php>
3. Naredba za priobshtavashoto obrazovanie, www.mon.bg/?h=downloadFile&fileId=10060
4. Centar za priobshtavasho obrazovanie, <http://www.schooleducationgateway.eu/bg/pub/latest/practices/media-literacy--the-digital-a.htm>
5. Hadzhiev, B. Vliyanieto na novite medii varhu grazhdanskoto obshtestvo. Sofiyaq 2015
6. http://cie-bg.eu/cgi-bin/index.pl?_state>AboutUs&aboutus.ID=8
7. http://www.dnevnik.bg/biznes/companii/2004/06/15/161136_kakvo_e_striiming_medii_i_zash_to_tia_ima_pochva_u_nas
8. <http://priobshti.se/article/reformata-v-priobshtavashoto-obrazovanie/podkrepa-za-lichnostno-razvitie-v-novite>

*Senior Assist. Liliya Lozanova
Department of Pedagogy and Management of Education
At Konstantin Preslavsky – University of Shumen
l.lozanova@shu.bg*